

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

Az öntisztázással kapcsolatos jogesetek bemutatása 3. – A reparáció feltételéhez kapcsolódó rossz gyakorlatok

Presenting legal cases in the field of self-cleaning 3. – Bad practices related to the condition of reparation

Dr. Ferge Péter, vizsgáló, Közbiztosági Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.2.3

Címszavak: öntisztázás, megbízhatóság megállapítása, reparáció, kár, joghátrány kompenzációja

Absztrakt

A jelenlegi szócikk „Az öntisztázással kapcsolatos jogesetek bemutatása” szócikksorozat harmadik része, amely a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja szerinti a bűncselekménnyel, köteleességszegéssel vagy egyéb jogsértéssel okozott kár – a károsult által elfogadott mértékben történő – megtérítéséről vagy arra meghatározott határidővel való kötelezettségvállalásáról szóló feltételhez kapcsolódó elkerülendő, rossz gyakorlatokat mutatja be. Az öntisztázási eljárások során, a hivatkozott feltétel vonatkozásában tapasztalt nehézségek elsődlegesen a kizárás alapjául szolgáló határozatok értelmezése, valamint az ehhez kapcsolódó kérelmezői intézkedések teljessége körében tapasztalhatók.

Abstract

The current article is the third part of the series of articles entitled “Presenting legal cases in the field of self-cleaning”, which presents bad practices to be avoided in connection with the condition that the economic operator “provided compensation, or agreed to do so within a specific time limit, for the damages caused by its criminal offence, infringement, or other violation, which was accepted by the injured party” pursuant to Section 188 (2) (a) of the Public Procurement Act. The difficulties encountered in the self-cleaning procedures with regard to that condition are primarily concerned with the interpretation of the decisions on which exclusion is based and the completeness of the applicant's measures relating thereto.

Bevezetés

A jelenlegi szócikk az ún. öntisztázási eljárásokhoz kapcsolódó egyes jogeseteket bemutató szócikksorozat harmadik része. A közbiztosításról szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 187. § (2) bekezdés ad) pontja alapján a Közbiztosági Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) naprakészen vezeti és az Elektronikus Közbiztosítási Rendszerben (a továbbiakban: EKR) közzéteszi a kizáró ok hatálya alatt álló gazdasági szereplő megbízhatóságát megállapító határozatokat. A hivatkozott jogszabályhely alapján egyértelműen megállapítható, hogy azok a hatósági döntések, amelyek nem eredményezik a kérelmezők megbízhatóságának megállapítását, nem kerülnek közzétételre. Ugyanakkor

ezek a döntések is jelentősek szakmai szempontból – sőt, a joggyakorlat szempontjából adott esetben hasznosabbak, mint a helyi adó határozatok.

Itt megjegyezhető, hogy a jogalkotó a Kbt. 187. § (2) bekezdés ad) pontját 2024. február 2. napi hatállyal úgy módosította, hogy az öntisztázási kérelem tárgyában hozott minden, tehát nem csak a megbízhatóságot megállapító határozat közzétételre kerül az EKR-ben.¹

A sikeres öntisztázási eljárás lefolytatásának három, a reparációhoz, az aktív együttműködéshez és a preventív intézkedésekhez kapcsolódó konjunktív feltétele van. A jelenlegi szócikk célja a Hatóság által lefoly-

¹Ld. az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbiztosításról szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvény 22. § 13. pontját.

tatott egyes öntisztázási eljárásoknak mint jogeseteknek a reparáció, azaz a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjában található feltétel szempontjából való bemutatása. A bemutatott jogeseteken keresztül már nem csak a jó, hanem a rossz gyakorlatok is ismertté válnak a joggyakorlat számára.

A Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja alapján a kizáró ok hatálya alá tartozó gazdasági szereplő a megbízhatóságának bizonyítása érdekében köteles igazolni, hogy a bűncselekménnyel, kötelességszegéssel vagy egyéb jogsértéssel okozott kárt – a károsult által elfogadott mértékben – megtérítette vagy arra meghatározott határidővel kötelezettséget vállalt. Ez a feltétel a jogsértéssel okozott joghátrány kompenzációját vizsgálja. A Hatóság a kár fogalmát funkcionálisan értelmezi, vagyis a reparáció követelményéből adódóan a jogsértéssel okozott joghátrány kompenzációját – „A Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója a Kbt. 64. és 188. §-a szerinti öntisztázás gyakorlati tapasztalatairól” című dokumentum VII. fejezet a) pontjában² részletesen ismertetett módon – vizsgálja. A közbeszerzési eljárásokra vonatkozó szabályok igen gyakran változnak, ugyanakkor a reparációra vonatkozó feltételről rendelkező jogszabályhely az elmúlt időszakban változatlan maradt, ennek okán a szakcikk későbbi részeiben nem indokolt – a fenti hivatkozásokon túl – a feltétel részletesebb hivatkozása.

A három konjunktív feltétel – reparáció, aktív együttműködés és preventív intézkedések – kontextusában megállapítható, hogy a hatósági joggyakorlat alapján a reparációra vonatkozó feltétel az egyik legegyszerűbben igazolható feltétel az öntisztázási eljárások során. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy az elmúlt időszakban nem lettek volna olyan esetek, amikor a kérelmezők nem tudták minden kétséget kizáróan igazolni, hogy teljesült a reparáció feltétele is.

A Hatóság gyakorlata alapján a kérelmezőknek a reparációra vonatkozó feltétellel kapcsolatban a legnagyobb nehézséget a kizáró okok megvalósulásához vezető, harmadik személyektől származó határozatok – például munkavédelmi határozatok vagy versenyfelügyeleti határozatok – megfelelő, közbeszerzési jogi szempontú értelmezése jelentheti. Továbbá ki lehet emelni, hogy az esetek többségében a kérelmező számára nem volt e-

gyértelmű, hogy egy egyszerű kérelmezői nyilatkozat nem megfelelő ennek a feltételnek az alátámasztására, így valamilyen intézkedést kell hozniuk annak érdekében, hogy igazolják a reparáció megtörténtét. Azonban ezek az intézkedések sok esetben nem tekinthetők befejezettnek. A jelenlegi szakcikk a következő fejezetekben szereplő jogeseteket alapvetően a fent hivatkozott két problémakör szempontjából mutatja be.

Kizárás alapjául szolgáló határozatok értelmezése

Az *első jogesetben* a kérelmező előadta, hogy a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa (a továbbiakban GVH) határozatával bírsággal sújtotta. Az indokolás szerint a GVH azt állapította meg, hogy a kérelmező – és egyéb bírságolt gazdasági szereplők – egy meghatározott időszakban egységes, komplex, folyamatos jogsértést valósítottak meg azáltal, hogy a hitelkiváltó hitelek nyújtásának korlátozása révén a fix árfolyamú végtörlesztések csökkentése érdekében összehangolták startégiájukat, amelynek keretében üzleti titoknak minősülő információkat osztottak meg egymással.

A reparáció feltétele vonatkozásában a kérelmező azt nyilatkozta, hogy sem a GVH, sem – a későbbiekben – a bíróság nem kötelezte kártérítésre, továbbá a GVH határozatában megállapított jogsértéssel kapcsolatos kártérítési igényről nincs tudomása.

A GVH a határozatában megállapította, hogy a több ezer érintett fogyasztó közül adott esetben lehettek olyanok, akik az eljárás alá vontak versenykorlátozó magatartása hiányában sem kaphattak volna hitelt, azonban e körülmény megbízható módszerrel nem tárható fel és megkísérlésére sincs szükség, mert a jogsértés megállapításának nem feltétele a fogyasztói kár tényleges számszerűsítése. E tekintetben az eljáró versenytanács hangsúlyozta, hogy a jogsértés által érintett több ezer fogyasztó egy hozzávetőleges nagyságrendnek tekinthető, és ennél többként nem értékelhető.

A GVH tehát nem mondta ki, hogy a kérelmező nem okozott kárt a fogyasztóknak, csak azt állapította meg, hogy a fogyasztói kár nem számszerűsíthető, mivel csak egy adatszolgáltatás állt a rendelkezésére, annak megállapítására, hogy nagyságrendileg hány fogyasztót érintett a gazdasági szereplők jogsértő magatartása.

² Ld. <https://kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/elnokei-tajekoztatok/a-kozbeszerzesi-hatosag-elnokeinek-tajekoztatoja-a-kbt-64-es-188-a-szerinti-ontisztazas-gyakorlati-tapasztalatairol/>.

A Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja alapján annak bizonyítása a kérelmezőt terhelte, hogy nem okozott kárt a fogyasztóknak az elutasított hitelkérelmekkel. A kérelmező ezzel kapcsolatos intézkedéseket nem mutatott be, nem bizonyította, hogy megvizsgálta az elutasított hitelkérelmeket, és nem talált köztük egyetlen olyat sem, ahol az elutasítás háttérében a jogsértő megállapodás állt.

A második jogesetben a kérelmező előadta, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) határozatában megállapította, hogy a kérelmező megsértette a Kbt. 138. § (2) bekezdését és 138. § (3) bekezdés második mondatát, amelyre tekintettel a Döntőbizottság bírság megfizetésére kötelezte.

A Döntőbizottság a határozatában a Kbt. 138. § (3) bekezdés második mondata szerinti jogsértést súlyosnak minősítette, amelyre tekintettel – a határozat véglegessé válásakor – a kérelmezővel szemben beállt a Kbt. 62. § (1) bekezdés q) pontjában foglalt kizáró ok. Itt meg kell jegyezni, hogy a Kbt. 62. § (1) bekezdés q) pontját a jogalkotó, 2021. február 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte, ugyanakkor ez a tény nem befolyásolja azt, hogy az ebben a körben felmerült értelmezési kérdések továbbra is iránymutatásul szolgálhatnak a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja értelmezése során.

A határozat szerint a kérelmező azzal, hogy elmulasztotta a teljesítés során általa igénybe vett alvállalkozót bejelenteni az ajánlatkérőnek, súlyosan megsértette a közte és az ajánlatkérő között fennálló szerződést – amelyet közbeszerzési eljárás eredményeként kötöttek.

A kérelmező a kiszabott bírságot megfizette, valamint a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja tekintetében kifejtette, hogy kárt nem okozott. Úgy nyilatkozott, hogy vele szemben ilyen irányú követelésnek nincs helye, figyelemmel arra, hogy a szerződés a felek között annak teljesítésével megszűnt, így azzal kapcsolatban az ajánlatkérőnek bármilyen követelése jogalap hiányában kizárt.

Kérelmező kiemelte, hogy a Döntőbizottság által megállapított, ajánlatkérővel szemben kiszabott bírságot kizárólag az ajánlatkérő jogsértő magatartása indokolta, azzal kapcsolatban a kérelmezőt felelősség nem terhelte. A kérelmező a szerződésben vállalt feladatokat teljesítette, alkalmassága a Döntőbizottság által is megállapítottan nem szakadt meg, a feladatokat határidőre teljesítette, a szerződés teljesítése során az ajánlatkérőt

semmilyen kár nem érte. A kérelmező álláspontja szerint a határozat alapján sem közvetett, sem közvetlen kárt megállapítani nem lehetett.

A kérelmező azon állítása, miszerint a károkozás hiányát támasztják alá a teljesítési igazolások kiállítása, és a számlák befogadása, nem fogadható el, figyelemmel arra, hogy a határozat alapján világosan kiderült, hogy a teljesítési igazolásokon sem volt feltüntetve, hogy a kérelmező a teljesítés során alvállalkozót vett volna igénybe.

Abból, hogy a felek között megtörtént az elszámolás, még nem feltétlenül következik, hogy károkozás sem történt. A rendelkezésre álló iratanyagból megállapítható, hogy a kérelmező szerződésszegő magatartásáról az ajánlatkérő nem tudott, tekintettel arra, hogy a Döntőbizottság épp az ellenőrzési kötelezettségének megsértése miatt sújtotta az ajánlatkérőt is bírsággal. A határozatban foglaltak, valamint az eljárás iratanyaga alapján vitathatatlan, hogy az ajánlatkérő – igaz, saját mulasztásának köszönhetően – nem tudott a kérelmező szerződésszegő magatartásáról, ebből következően pedig az általa kiállított teljesítési igazolások és elfogadott számlák, valamint a szerződéses jogviszonyt lezáró elszámolás sem alkalmasak arra, hogy alátámasszák a károkozás hiányát, mivel az ajánlatkérő abban a hiszemben állította ki a teljesítési igazolásokat és teljesítette a fizetési kötelezettségét, hogy a kérelmező jogszerűen teljesített.

Továbbá a károkozás hiányára vonatkozó állítással szemben, a rendelkezésre álló iratanyag szerint, az ajánlatkérő kötbérigényt érvényesített a kérelmező felé, amelyet a kérelmező nem fogadott el. Valamint a Hatóság azt is megállapította, hogy az ajánlatkérő szándékában állt igényét polgári peres úton érvényesíteni.

A Hatóság álláspontja szerint – a kérelmező hivatkozásával ellentétben – a határozatból nem következett, hogy kár megállapításának nincs helye, erre nézve ugyanis az semmilyen rendelkezést nem tartalmazott. Az ajánlatkérő kárigényének jogszerűségéről – amennyiben ajánlatkérő keresetet nyújt be – bíróság jogosult dönteni, a Hatóság álláspontja szerint azonban – ellentétben a kérelmező álláspontjával – nem volt megállapítható, hogy a kérelmező ne okozott volna kárt az ajánlatkérőnek. Abból a tényből, miszerint az ajánlatkérő kötbérigényt kívánt érvényesíteni a kérelmezővel szemben, illetve a Határozat meghozatalát követően – arra tekintettel – keresetet kívánt benyújtani, éppen az

következett, hogy a kérelmező kárt okozhatott, annak megtérítése pedig szóba sem került.

A harmadik jogeset szintén egy GVH határozat értelmezéséhez kapcsolódik. A GVH versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezett a kérelmezővel és egyéb gazdasági szereplőkkel szemben gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt. A GVH eljáró versenytanácsa határozatában megállapította, hogy a kérelmező egy villamos mérőhelyi szolgáltatásokkal kapcsolatos közbeszerzési eljárás egyes részeinek a felosztása, illetve azok árainak a meghatározása révén megvalósuló, versenykorlátozó célú jogsértést tanúsított, amely magatartás a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt tényállások megvalósításával a Tpv. 11. § (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközött.

A kérelmező előadta, hogy a GVH határozatában fel sem merült károkozás, azaz – a kérelmező álláspontja szerint – nem történt a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja szerint értékelhető károkozás. Hiánypótlásában előadta, hogy az adott esetben nem volt olyan gazdasági szereplő, aki peres eljárást indított volna a kérelmezővel szemben károkozás miatt, és ha nincs peres eljárás folyamatban károkozás miatt a versenyjogi jogszabálysértésre tekintettel, kiüresedik a Tpv. 88/D. § (4) bekezdése.

A Kérelmező álláspontja szerint magára a károkozásra egy bírósági eljárásban kellene hivatkoznia a jogszabályban hivatkozott felperesnek, azonban mivel peres eljárás nem volt folyamatban, felperes sem lehetett. Továbbá megjegyezte, hogy ha bárkinek kára származott volna a szerződés megkötéséből, igénye elévült volna, az elévülési időn belül kereset benyújtására károkozás megállapítása érdekében pedig nem került sor.

A GVH határozat hivatkozott a GVH kapcsolódó kiegészítő előzetes álláspontjára, amely szerint a GVH „a vizsgált magatartások esetleges kedvezőtlen hatását sem a jogsértés megállapítása, sem azok árak növekedésével összefüggő súlya körében nem tervezi figyelembe venni, azaz a piaci hatást a bírsággkalkuláció során, a bírság mértékét esetlegesen növelő tényezőként is csak abban a tekintetben kívánja figyelembe venni, hogy az érintett eljárás alá vontak a közbeszerzési eljárások során a megállapodásuknak megfelelően jártak el,

így az érintett közbeszerzési eljárások kimenetelét befolyásolták is, így azonban az eljáró versenytanács (az esetleges áremelkedés figyelmen kívül hagyásával) a jogsértés súlyát kifejező, maximálisan 10%-os arányszámnál alacsonyabb mértékű, nem pedig ahhoz közelítő arányszám meghatározását tervezi.”

A kérelmező szerint ebből az következett, hogy áremelkedés nem történt, azt a GVH nem tervezte figyelembe venni – és ez a későbbiekben sem történt meg –, azaz károkozás sem valósulhatott meg lévén, hogy kár nem keletkezett. A kárnak összefüggésben kell lennie bármilyen anyagi hátránnyal, előnnyel.

A kérelmező arra is hivatkozott, hogy nem tudott a jogsértést lényegében megvalósító cselekményről, azaz a jogellenes levelezésről, ugyanakkor az egyik ügyvezetője által e-mailben elküldött csatolmány valóban a releváns közbeszerzési eljárásban résztvevő konzorcium ajánlati árait tartalmazta, azokat az árakat, amelyeket benyújtott az ajánlatkérő felé. A kérelmező úgy nyilatkozott, hogy az e-mailben megküldött árak ugyan a konzorcium előzetes árai voltak, mivel azonban az eljárásban később még korlátlan árváltoztatási lehetőség volt minden pályázónak, ez a magatartás gyakorlatilag alkalmatlan volt arra, hogy gazdasági érdekeket érvényesítsen, vagy azokat bármilyen módon befolyásolja. A kérelmező szerint ez azt is jelentette ugyanakkor, hogy károkozás sem valósulhatott meg. Ugyanezen tényt erősíti, hogy mivel a korábban is hivatkozott ügyvezető tisztában volt azzal, hogy az árak később még tetszőlegesen módosíthatók, úgy gondolta, nem lehet baj abból, ha megküldi egy harmadik gazdasági szereplő részére a konzorcium árait, hogy ezáltal az a harmadik gazdasági szereplő is be tudja adni pályázati anyagát. Azaz mivel így több versenyző volt a piacon, valós árverseny volt az egyes területeken, kára ebből senkinek nem származott.

A határozat adott pontja megállapította, hogy a konzorcium a hatodik részen túl az ötödik részen is nyertes lett, egyedüli ajánlattevőként. A konzorcium esetében is megfigyelhető, hogy árait csak azokon a területeken csökkentette, amiket végül el is nyert, tényleges nyeresi szándékkal tehát csak az ötödik és hatodik részen indult.

Kérelmező szerint ez valóban így történt, az árcsökkentésre éppen azért került sor, hogy az adott területen a konzorcium nyerjen, azaz áremelkedés nem valósult meg. A kérelmező szerint a GVH a versenyjogsértést

csak annyiban állapította meg, hogy a versenytársak megállapodtak egymással.

A Határozat adott pontjai hivatkoztak a védett tanú által előadottakra. Ez alapján a védett tanú számos helyen utalt arra, hogy az eljárás alá vont vállalkozások között éles verseny folyt, többek között úgy nyilatkozott, hogy „nem tud arról, hogy a vállalkozások előzetes tárgyalásokat folytattak volna, illetve a vállalkozások között a munkák területi felosztására vonatkozó bármely egyezség létrejött volna, továbbá megerősíti, hogy a vállalkozások rivalizáltak, versenytársai, ellenfelei voltak egymásnak.”

A határozatnak egy másik pontja is a védett tanú nyilatkozatára hivatkozott. Ennek értelmében „a védett tanú nyilatkozata is számos releváns, a megrendelő szerepét kiemelő nyilatkozatot tartalmaz [„Nagyon alacsonyak voltak a megrendelői árak. Nem lehetett fenntartani úgy, hogy ha utaztatták volna a munkaerőt.”, „A tanú szerint az [ajánlatkérő] szólhatott a (...) hogy van egy versengő ajánlat, és adjon a (...) jobbat. (...) Néha az [ajánlatkérő] is kiadott információkat az ajánlattevőknek más vállalkozások ajánlatait illetően.”, „Annak oka, hogy a [tárgyi] eljárásom jóval kevesebb induló volt, az lehet, hogy az ajánlatkérő szigorított a feltételeken, költség szempontjából kevésbé elvállalható igényei voltak az ajánlatkérőnek később. Nem mindenki vállalta volna el a szigorúbb feltételeket. (...) Az ajánlatkérő nagyon alacsony ajánlott árat adott meg. Nem igazították a három év költségváltozásait.”].

Míndezen a kérelmező szerint azt bizonyították, hogy áremelkedésre nem került sor, sőt, ellenkezőleg, az árak leszorításra kerültek, azaz károkozás nem valósulhatott meg.

Továbbá kérelmező felhívta rá a figyelmet, hogy a GVH nem tartotta lényegesnek a piaci viszonyok elemzését, és azt, hogy a kizárással adott esetben lehetetlenné vált az érintett tevékenység ellátása. Amennyiben károkozás felmerült volna, a GVH minden bizonnyal vizsgálta volna a gazdasági és a piaci viszonyokat is, kár hiányában azonban ettől eltekintett. Kérelmező álláspontja szerint arra is feltétlenül utalni kellett, hogy a fogyasztókat sem érte semmilyen kár, hiszen a villamos energia szolgáltatási árát a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal határozta meg (pl. a 2014-es évre a villamos energia rendszerhasználati díjakról és alkalmazásuk szabályairól szóló 4/2013. (X. 16.) MEKH rendelettel). Amennyiben fogyasztói oldalról kár felme-

rült volna, annak tényét a GVH kétséget kizáróan jelezte volna a határozatában.

Fentiek alapján a Hatóság arra a megállapításra jutott, hogy a kár szempontjából semmilyen relevanciája nincs annak, hogy a kérelmezővel szemben eddig bírósági eljárásban nem hivatkoztak károkozásra. A kérelmező által hivatkozott elévülési idő pedig nem egyeztethető össze a – jelen esetben az elévülés polgári jogi szabályával szemben lex specialisként érvényesülő – Tpv. 88/C. §-ával, továbbá a 88/T. §-ában foglaltakkal sem, amely alapján – tekintettel a határozat véglegessé válásának napjára – a kárvélelem alapján az esetleges károksultaknak a kérelem vizsgálatakor is lehetőségük volt igényük vonatkozásában bírósághoz fordulni.

A Hatóság álláspontja szerint abból, hogy a GVH az előzetes álláspontjában a versenyfelügyeleti eljárás során vizsgált magatartások esetleges kedvezőtlen hatását sem a jogsértés megállapítása, sem azok árak növekedésével összefüggő súlya körében nem vette figyelembe, így a versenytanács (az esetleges áremelkedés figyelmen kívül hagyásával) a jogsértés súlyát kifejező, maximálisan 10%-os arányszámnál alacsonyabb mértékű, nem pedig ahhoz közelítő arányszámot határozott meg, nem lehet következtetést levonni arra, hogy ne történt volna károkozás. A versenytanács ugyanis nem állított olyat, hogy a vizsgált magatartásoknak ne lett volna kedvezőtlen hatása, pusztán annyit tett, hogy azt a jogsértés megállapítása, valamint a bírsággkalkuláció során nem vette figyelembe. Az, hogy a versenytanács nem vizsgálta a piaci viszonyokat, nem feltétlenül abból következik, hogy ne történt volna károkozás.

Nem volt elfogadható továbbá a kérelmező azon hivatkozása sem, hogy nem tudott az egyik ügyvezető által elküldött e-mailről, ennél fogva a konzorcium ajánlati árai valóságosak voltak, mivel ettől még a kartell megvalósítása okozhatott kárt. Megjegyzendő továbbá, hogy a kérelmező elmulasztotta bemutatni egyébként alkalmazott árait, így nem biztosította az összehasonlítás lehetőségét.

Nem volt elfogadható a kérelmezőnek a villamos energia szolgáltatási árára történő hivatkozása sem, figyelemmel arra a tényre, hogy a kérdéses közbeszerzések nem villamos energia szolgáltatására irányultak.

A kérelmező a beadványaiban hivatkozott arra is, hogy áremelkedés nem valósult meg (ami álláspontja szerint kizárja a károkozást), a Hatóság álláspontja szerint azonban ez egy olyan tárgyalásos eljárásban, ahol az

árról tárgyalnak (elektronikus árlejtést alkalmazva) törvényszerű és nem zárja ki a károkozás lehetőségét.

A Hatóság álláspontja szerint olyan károsulti nyilatkozat, amely kimondja, hogy a kérelmező nem okozott kárt, vagy annak megtérítésére kötelezettséget vállalt, minden további nélkül alkalmas a Tpv. 88/D. § (4) bekezdése szerinti kárvélelem megdöntésére, ugyanakkor – a szabad bizonyítás elvéből következően – természetesen nem egy ilyen nyilatkozat az egyetlen bizonyíték, amellyel igazolni lehet a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjának való megfelelést. Tény, hogy a kárvélelem megdöntésére alkalmas tartalmú nyilatkozatot a kérelmező bemutatni nem tudott, ugyanakkor más alkalmas bizonyítékot sem tárt a Hatóság elé.

Éppen a kár funkcionális értelmezése miatt nem értékelhető a kérelmező javára az az állítása, miszerint a potenciális károsult olyan tartalmú nyilatkozata, amelyben kárigény érvényesítésére utal, kárt okozhat számára, mivel a kérelmezőnek nem a potenciális károsult nyilatkozata az egyetlen bizonyítási lehetőség a kárvélelem megdöntése tekintetében. A károsulti nyilatkozat, ha az alkalmas a kárvélelem megdöntésére, mindenképp alkalmas a kárvélelem megdöntésére, ha azonban ilyen nyilatkozatot a kérelmező nem tud bemutatni, egyéb bizonyítékokkal még megdöntheti a kárvélelmet.

A fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy a kérelmező nem tudta megfelelően igazolni a Kbt. 188. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti feltételek fennállását.

Kérelmezői intézkedések teljessége

A *negyedik jogeset* tényállása szerint az adott közbeszerzési eljárás során beérkezett ajánlatok értékelését követően az ajánlatkérő megállapította a kérelmező alkalmatlanságát a Kbt. 63. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt kizáró okok fennállása miatt. A kizáró ok a kérelmező szerint arra vonatkozott, hogy két szerződésben foglalt kötelezettségeit megszegte, mivel vele szemben a teljesítési igazolás szerint „hibás teljesítési kötbért” számolt fel az ajánlatkérő.

A kérelmező úgy nyilatkozott, hogy véleménye szerint súlyos szerződésszegést nem követett el (a szakértői jelentést a kiíró a végleges jelentés összeállításánál figyelembe vette). A kérelmező továbbá előadta, hogy a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt károkozás teljesítése a kötbér megfizetésével megtörtént. Hiánypótlás keretében a kérelmező csak az ajánlatkérő részére írt levele másolati példányát küldte meg a Hatóság

részére, tekintettel arra, hogy a kérésére a hiánypótlás időpontjára nem érkezett válasz.

A fentiekhez kapcsolódóan a kérelmező csatolta a nyilatkozatát a kötbér megfizetésével kapcsolatban. A csatolt nyilatkozat szerint az ajánlatkérő által megállapított hibás teljesítésből eredő kötbért a kérelmező megfizette a megbízási díj csökkentésével. Az ajánlatkérő ennek a díjnak a levonásán kívül más kárigénnyel vele szemben nem lépett fel.

A Hatóság itt kiemelte, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. év V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:187. § (3) bekezdése szerint a jogosult a kötbér mellett érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát. A kötbért a Ptk. a szerződés megerősítése körében szabályozza, kárátalány jellegű, mivel nem kizárt, hogy a károsult – jelen esetben az ajánlatkérő – a kötbért meghaladó kárát is érvényesítse. Így a kérelmező nyilatkozata önmagában nem volt alkalmas annak igazolására, hogy az okozott kárt a károsult által elfogadott mértékben megtérítette vagy arra meghatározott idővel kötelezettséget vállalt.

Tehát ebben az esetben a kérelmező a Hatóság felhívására tett – fentebb hivatkozott – nyilatkozatával nem tett eleget maradéktalanul a felhívásban írtaknak, így többek között nem tudta megfelelően, bizonyítékokkal igazolni, hogy a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt feltételeknek eleget tett.

Az *ötödik jogeset* szerinti kérelmezővel szemben egy külföldi versenyhivatal kartell miatt folytatott vizsgálatot az adott külföldi jogszabályok, valamint az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke megsértése, nevezetesen egységes és folyamatos árrögzítés, piacfelosztás és információcsere miatt, amelynek eredményeként több esetben megállapításra került a kartell. A kérelmező ugyanakkor sikeres engedékenységi kérelmet nyújtott be a külföldi versenyhivatalhoz. Ennek eredményeként a külföldi versenyhivatal a bírság 60%-os csökkentését javasolta. A külföldi kartell bíróság a mérsékelt bírságot határozatával helybenhagyta.

A bírósági határozat szerint a kérelmezővel szemben több tíz millió eurós bírság kiszabására került sor az adott ország kartell törvényének és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a megsértése, nevezetesen egy konkrétan meghatározott időszakban, a magas- és mélyépítés területén kiírt állami és magánbeszerzési pályázatokkal kapcsolatos egységes és folyamatos ármege-

állapodás, piacfelosztás és versenytársakkal való információcsere miatt az adott országban.

A kérelmező kifejezetten a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja vonatkozásában előadta, hogy nincs információja arról, hogy a jogsértés kapcsán bárki károsodott volna. A kérelmező rögzítette, hogy a jogsértés főként az erőforrások jobb szervezésére és elosztására irányult. A kérelmező ugyanakkor azt is előadta, hogy kész minden olyan igazolt kárt megtéríteni, ami a versenyjogsértésével van összefüggésben. A kérelmező álláspontja szerint ezt a tényt az is igazolta, hogy írásban értesítette a versenyjogsértéssel érintett állami vasúttársaságot (a továbbiakban: Vasúttársaság), a külföldi város közlekedési vállalatát (a továbbiakban: Közlekedési Vállalat), valamint az adott ország autópályaüzemeltető vállalatát (a továbbiakban: Autópályaüzemeltető Vállalat) arról, hogy hajlandó az esetlegesen felmerült és igazolt károkat megtéríteni, ha volt ilyen. A kérelmező nyilatkozatában vállalta, hogy minden konkrétan meghatározott és igazolt kárt megtérít a versenyjogsértéssel kapcsolatosan.

A Hatóság a hiánypótlási felhívásában ismertette kérelmezővel álláspontját, amely szerint kartell keretében elkövetett versenyjogi jogsértés esetén vélelmezni kell a károkozás tényét, és felhívta a kérelmezőt, hogy mutassa be, pontosan mely gazdasági szereplők tekinthetők károsultnak, valamint igazolja, hogy a kérelmező a károsultak által elfogadott mértékben megtérítette az okozott kárt vagy arra meghatározott határidővel kötelezettséget vállalt, továbbá, hogy igazolja, sor került a kiszabott bírság megfizetésére.

A kérelmező a hiánypótlásában előadta, hogy az adott külföldi ország jogszabályai szerint a kárvédelem csak akkor alkalmazandó, amennyiben a kár egy meghatározott dátum után következett be. A kérelmező szerint azonban az adott ország jogában – a magyar joggal ellentétben – nincs konkrét százalékban kifejezett árfelhajtó hatás megjelölve, így az esetlegesen felmerülő kárigények összegét a károsultnak meg kell jelölnie és igazolnia kell.

A kérelmező továbbá előadta, hogy a bírósági határozattal érintett időszakban a versenyjogsértés legalább ezres nagyságrendű projektet érintett. A kérelmezőnek nem állt módjában minden egyes projekttel kapcsolatosan egyedi nyilatkozatot külön-külön csatolni, erre tekintettel a kérelmező a korábban csatolt nyilatkozatára hivatkozott, amiben vállalta minden, a verseny-

jogsértéssel összefüggésben esetlegesen keletkezett és igazolt kár megtérítését a törvényes elévülési időn belül. Ezen túlmenően a kérelmező ismételt hivatkozott az eredeti kérelemhez csatolt levelekre, amelyeket a legnagyobb szerződő partnereknek (a Vasúttársaság, a Közlekedési és az Autópályaüzemeltetési Vállalat) küldött azzal kapcsolatban, hogy hajlandó az esetlegesen felmerült és igazolt károkat megtéríteni.

A bírósági határozat szerint a jogsértés többek között magában foglalta az árrögzítést, támogató ajánlatok benyújtását, a piac felosztását vagy a verseny szempontjából érzékeny információk cseréjét, ebből kifolyólag a Hatóság nem fogadta el a kérelmező érvelését, miszerint a jogsértés maga az erőforrások jobb elosztására és szervezésére irányult. A bírósági határozat és az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolni képes, versenyellenes célú megállapodások jellegükénél fogva és tényleges hatásaiktól függetlenül a verseny érezhető korlátozásának minősülnek.

A Hatóság következetes gyakorlata szerint az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a jogsértés kárt okozott, ha a versenyjogi jogsértés kartellt valósított meg. A Hatóság a kárvédelem vonatkozásában a hazai jogszabályi környezetet vizsgálta, nem a külföldi ország jogát. A vélelem alkalmazásának jogszabályok szerinti időbeli hatálya, ugyanakkor ebben az esetben sem releváns, tekintettel arra, hogy az kizárólag a kár fogalmának értelmezése, funkcionális megközelítése keretében nyújt viszonyítási pontot, csupán megerősíti a Hatóság – már a vélelem irányelvben való megjelenését, valamint törvénybe iktatását megelőzően is alkalmazott – értelmezését a versenyjogsértés kapcsán történt károkozás vonatkozásában. A Hatóság a leírtakra tekintettel vélelmezte a károkozás megtörténtét.

Az érdemi vizsgálat következő lépése annak megállapítása volt, hogy azonosítható-e a károsult. A rendelkezésre álló iratok alapján a jogsértéssel érintett közbeszerzési eljárásokat lefolytató ajánlatkérők tekinthetők károsultnak. A bírósági határozat 61 olyan ajánlatkérőt nevez meg, amelyeket a jogsértés érintett, ebből a 61 ajánlatkérőből a bírósági határozat külön kiemelt kilenc főbb érintettet. A leírtak alapján megállapítható volt, hogy azonosíthatók a károsultak.

Amennyiben azonosítható a károsultak köre, a Hatóság megvizsgálja a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjának mindkét fordulatát, vagyis, hogy megtörtént-e a repa-

ráció vagy a kérelmező a károsult által elfogadott mértékben, meghatározott határidővel kötelezettséget vállalt-e erre.

A kérelmező a Közlekedési Vállalatnak írt levelében nem tett említést az okozott károk megtérítéséről. A kérelmező az Autópályaüzemeltető Vállalatnak írt levelében úgy nyilatkozott, hogy a belső vizsgálatok nem tártak fel konkrét károkat, azonban a kérelmező készen áll a jogsértések által okozott, konkrét károkat megtéríteni. A kérelmező a Közlekedési Vállalatnak írt levelében úgy nyilatkozott, hogy arra a megállapításra jutott, hogy a megrendelők az esetleges megállapodások miatt nem károsultak.

A kérelmező, a fentiek alapján egyrészt nem igazolta, hogy az általa megkeresett károsultak elfogadták volna nyilatkozatát és nem lenne további kárigényük, másrészt a bírósági határozat további 58 ajánlatkérőt nevezett meg károsultként, akiknek a megkeresésére nem került sor (a versenyhivatal által kiemelt 9 ajánlatkérőből is mindössze egy ajánlatkérő megkeresését igazolta a kérelmező). Megállapítható, hogy a kérelmező részéről nem történt reparáció, illetve a kérelmező a károsultak által elfogadott mértékben, meghatározott határidővel nem vállalt kötelezettséget erre.

A Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjának igazolása a károsultak hozzájárulásával történhet (a kártérítés mértékét a károsultaknak el kell fogadni), ez alól – a Hatóság gyakorlata szerint – csak az a két eset jelenthet kivételt, amikor a károkozásra nem került sor, illetve a károsultak köre nem azonosítható, minden más esetben önmagában a kérelmező nyilatkozata nem elegendő a megbízhatóság megállapításához.

A hatodik jogesetben a kérelmezővel – valamint más, gyógyszer-nagykereskedelmi vállalatokkal – szemben a GVH gazdasági versenyt korlátozó megállapodás miatt versenyfelügyeleti eljárást folytatott le. Az ügydöntő, érdemi határozatban a GVH azt állapította meg, hogy a kérelmező és más eljárás alá vont vállalkozások a gazdasági verseny korlátozását célzó és ténylegesen ilyen hatással járó, egységes, komplex és folyamatos jogsértést tanúsítottak az ajánlatkérő közbeszerzési eljárásával összefüggésben, amikor a közbeszerzési kiírást befolyásolták, valamint a közbeszerzési ajánlatuk benyújtása előtt az ajánlati áraikat egymásra tekintettel határozták meg és felosztották egymás között a piacot. Erre, a Tpv. 11. §-a szerinti jogsértésre tekintettel a GVH bírság megfizetésére kötelezte a kérelmezőt.

A kérelmező a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja tekintetében kifejtette, hogy kárt nem okozott, illetve úgy nyilatkozott, hogy ennek ellenére elkülönítette a gazdálkodásában a Tpv. 88/G. § (6) bekezdésében foglalt vélelem alapján kiszámított összeget arra az esetre, ha valamely érintett egészségügyi intézmény mégis kártérítési igénnyel állna elő. A kérelmező vezérigazgatója pedig – mint egyszemélyi felelős vezető – formális vezetői döntést hozott arról, hogy a kérelmező az esetleges kárigényeket elbírálja és a bírálat eredményétől függően azokat kifizeti.

A kérelmező előadta, hogy üzleti kapcsolatai során mindig is szem előtt tartotta (és tartja) a tisztességes eljárást, beleértve a tisztességes árazást is. A kérelmező álláspontja szerint ezt tényszerűen alátámasztotta az a körülmény, hogy az adott közbeszerzési eljárásban is a tenderkiíráshoz képest alacsonyabb áron szállított gyógyszereket az eljárásban érintett egészségügyi intézményeknek. Továbbá a kérelmező szerint a fentieket igazolta a GVH által rögzített, a tényállás értékelésével kapcsolatos megállapítás, amely szerint az ajánlatkérő „sikertörténetnek” tartotta a tendert, mert az aláírt keretszerződésekben több mint egy milliárd forinttal alacsonyabb érték szerepelt az előzetes becslések alapján meghatározott értékhez képest.

A GVH, az eljárása során a tenderrel összefüggésben elért nettó árbevételt tekintette mérvadónak és ennek kapcsán rögzítette, hogy az eljárás alá vontak (így a kérelmező is) még a szerződéses értéknél is alacsonyabb összegű tényleges forgalmat realizáltak a közbeszerzés szerinti áron. Mindezt figyelembe véve a GVH határozat az eljárás alá vontak javára értékelte azt a körülményt, hogy az eljárás alá vontak könyvvizsgáló által hitelesített adatszolgáltatása szerint kifejezetten az ajánlatkérő tendere szerinti szerződés keretében elért tényleges forgalmuk összességében több száz millió forinttal kevesebb volt, mint az aláírt keretszerződésben rögzített érték.

A kérelmező előadta továbbá, hogy folyamatos és rendszeres kapcsolatban állt azokkal az egészségügyi intézményekkel, amelyeknek a vizsgált közbeszerzési eljárás során szállított. A beszállítói jogviszony a tendert követően is megmaradt ezekkel az intézményekkel, akik a tender során alkalmazott árakat utólag is olyannyira pozitívan értékelték, hogy az egy éves tender időszak lejártát követően is kérték ezen árak változatlan fenntartását. Sőt, a fentiekén túlmenően volt olyan egészségügyi intézmény is, amely a tenderes konstrukcióhoz csatlakoz-

ni kívánt, és kérte ezeknek az áraknak a beállítását a maga számára. A kérelmező álláspontja szerint ez is olyan körülmény volt, amely azt támasztja alá, hogy a tenderrel összefüggésben nem lehetett kára az egészségügyi intézményeknek.

A kérelmező álláspontja szerint a Tptv. 88/D. § (4) bekezdésében foglalt kárvédelem ellenére a GVH határozatában foglalt versenyjogi jogsértéssel a kérelmező nem okozott kárt, a károkozás hiányára nézve az előbbiekben bemutatott okfejtést kérte a kárvédelem megdöntéseként értékelni.

A kérelmező álláspontja szerint a fentieket támasztotta alá továbbá az is, hogy az érintett egészségügyi intézmények részéről az öntisztázási kérelem benyújtásának napjáig nem merült fel olyan igény, amely szerint a tender keretében szállított gyógyszerek árazása kapcsán kár érte volna őket, illetőleg kártérítési igénnyel egyetlen egészségügyi intézmény sem jelentkezett.

A kérelmező nyilatkozata szerint a fentiek ellenére elkülönítette gazdálkodásában a Tptv. 88/G. § (6) bekezdésében foglalt védelem alapján kiszámított összeget arra az esetre, ha valamely érintett egészségügyi intézmény mégis kártérítési igénnyel állna elő, vezérigazgatója pedig – mint egyszemélyi felelős vezető – formális vezetői döntést hozott arról, hogy a kérelmező az esetleges kárigényeket elbírálja és a bírálat eredményétől függően azokat kifizeti. A fentiekben hivatkozott döntések végrehajtásaként, azaz az esetleges kárigények teljesítése érdekében a kérelmező kialakította azt a belső eljárásrendet, amely az igények beérkezését követően, azok elbírálására és kifizetésére szolgál. Az eljárásrendet egy vezérigazgatói utasítás fektette le írásban.

A kérelmező elsősorban azt igyekezett igazolni, hogy nem okozott kárt, tette ezt a GVH határozatának egyes pontjaira való hivatkozással. A Hatóság álláspontja szerint ezek a hivatkozások – azaz a tender vélt sikeressége, illetve az, hogy az eljárás alá vontak könyvvizsgáló által hitelesített adatszolgáltatása szerint kifejezetten az ajánlatkérő tendere szerinti szerződés keretében elért tényleges forgalmuk összességében több száz millió forinttal kevesebb volt, mint az aláírt keretszerződésben rögzített érték – nem elegendők a Tptv. 88/D. § (4) bekezdése szerinti kárvédelem megdöntésére. A kérelmező azon érvelése sem fogadható el a károkozás hiányára nézve, miszerint az érintett egészségügyi intézmények részéről a megbízhatóság megállapítása iránti kérelem benyújtásának napjáig nem merült fel olyan igény, a-

mely szerint a tender keretében szállított gyógyszerek árazása kapcsán kár érte volna őket, illetőleg kártérítési igénnyel egyetlen egészségügyi intézmény sem jelentkezett, mivel a kérelmező semmivel sem igazolta ezt az állítását (pl. hogy e körben nyilatkozattételre hívta volna fel az érintetteket).

A Hatóság megkereste az érintetteket, amelynek keretében az egyik érintett intézmény kárigényt fogalmazott meg a kérelmezővel szemben. Mindezekre figyelemmel a Hatóság semmilyen körülmények között sem tekinthette úgy, hogy a kérelmező a kárvédelmet megdöntötte volna.

A fentebb hivatkozott vezérigazgatói utasításnak mint intézkedésnek pusztán a tervezetét mutatta be a kérelmező a megbízhatóság megállapítása iránti kérelem mellékleteként. Az azonban nem volt aláírva és a kérelmező által a kérelemben hivatkozott azonosító számot is nélkülözte, így nem volt igazolható, hogy ténylegesen kiadásra került. Az pedig végképp nem volt alátámasztható, hogy az esetleges károsultak tudomást szereztek volna róla.

Így a kár megtérítésére nézve semmilyen információ sem került a Hatóság birtokába, míg a megtérítésre való kötelezettségvállalás tekintetében a kérelmező által bemutatott intézkedés nem volt elfogadható.

A jelenlegi szakcikkben ismertetett *hetedik jogeset* is alapvetően a GVH versenyfelügyeleti eljárásain alapul. A GVH – ugyanabban az évben – két esetben, két különböző határozatában kétszer versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a kérelmezőt. Az első esetben villamos mérőhelyi szolgáltatásokkal kapcsolatos közbeszerzési tender egyes részeinek felosztására, illetve azok árainak meghatározása révén megvalósuló, versenykorlátozó célú jogsértésre tekintettel. Valamint a második esetben tekintettel arra, hogy – többek között – a kérelmező olyan, a piaci felosztásra irányuló egyeztetéseket folytatott, amelynek keretében meghatározták az elektromos közmű, illetve egyéb villamos hálózatok, rendszerek tervezésére, kivitelezésére és az azokhoz kapcsolódó munkálatokra vonatkozó versenyztetési eljárások kapcsán tanúsítandó ajánlatadói magatartásokat, a nyertes vállalkozások körét, valamint az ajánlati árakat.

A kérelmező előadta, hogy a versenyfelügyeleti eljárásra okot adó jogellenes magatartás következtében feléje nem érkezett károsulttól megkeresés. A kérelmező szerint a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjával kapcsolatos

hatósági álláspont alapján, ha a károsult nem tesz kifejezett nyilatkozatot arra nézve, hogy őt kár érte, akkor károkozásról nem beszélhetünk. A kérelmező kifejezetten hangsúlyozta, hogy a fentebb már említett versenyhivatali határozatok sem állapítottak meg károkozást.

A kérelmező az esetleges károsultaktól érkező kárigény kielégítésére létrehozott egy elkülönített számlát, amelyen elhelyezett egy adott összeget annak érdekében, hogy az esetleges későbbi kártérítési kötelezettségének megfelelően eleget tudjon tenni. A kérelmező a jogerős határozatokban megállapított bírság- és járulékösszegeket megfizette.

A kérelmező hiánypótlásában előadta, hogy a kizárását megalapozó fenti határozatokban nevesített jogsértésnek nincs árfelhajtó jellege, a kartellezés piacfelosztásra irányult, így a kár mértéke nem megállapítható. Tehát ennek bizonyítása a kérelmezőtől nem elvárható, ennek ellenére amennyiben a kérelmezőhöz igazolt kárigény bejelentése érkezik és az elkülönített összeg nem fedezné a beérkezett, igazolt kárigények kielégítését, úgy a kérelmező vállalta ezen elkülönített összeg bővítését, annak érdekében, hogy a kártérítési igényeket kielégítse.

Továbbá a kérelmező tájékoztatást adott arról, hogy a honlapján elhelyezett egy mindenki számára hozzáférhető hirdetményt, annak érdekében, hogy az általa elkövetett jogsértés esetleges károsultja tudomást szerezzen az elkülönített összegről és lehetősége legyen a kárigényét érvényesíteni.

A Hatóság megállapította, hogy a kár bekövetkezése szempontjából nincs relevanciája annak, hogy a kérelmezővel szemben eddig egyetlen károsult sem hivatkozott károkozásra. A kérelmező kijelentése, miszerint „a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjával kapcsolatos hatósági álláspont alapján, ha károsult nem tesz kifejezett nyilatkozatot arra nézve, hogy őt kár érte, akkor károkozásról nem beszélhetünk”, a Hatóság számára nem volt értelmezhető, mivel a Hatóság – olyan ügyekben, ahol kárvédelem áll fenn – sohasem kötötte a károkozás hiányát károsulti nyilatkozat hiányához. A kérelmező így nem tudta igazolni, hogy a jogsértő magatartása nem okozott kárt.

A kár megtérítésére vállalt kérelmezői kötelezettségvállalás vonatkozásában a kérelmező nem indokolta, hogy miért csak az adott mértékű összeget különítette el erre a célra, holott a Tpv. 88/G. § (6) bekezdése szerint

a kartellel okozott versenyjogi jogsértés esetén az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a versenyjogi jogsértés a jogsértő vállalkozás által alkalmazott árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta. E körben a Hatóság megjegyezte, hogy egy, a GVH által szintén elmarasztalt gazdasági szereplő a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja szerinti intézkedések körében az egyes érintett tenderek ajánlatkérőinek felajánlott kártérítés összegét a Tpv. 88/G. § (6) bekezdése szerinti tíz százalékos kárátalányban határozta meg. A Tpv. 88/G. § (6) bekezdése világosan tartalmazza, hogy kartell esetén pontosan mekkora kárigénnyel kell számolni, ennél fogva elfogadhatatlan a kérelmezőnek az az érvelése, hogy a kár mértékének meghatározása tőle nem volt elvárható.

A fentiekre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy a kérelmező nem tudta megfelelően igazolni a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja szerinti feltételek fennállását.

Összegezés

A megbízhatóság megállapítása iránti elutasított kérelmekről szóló cikksorozat jelenlegi részében ismertetett jogesetek alapján – a reparációhoz kapcsolódó feltétel vonatkozásában – megállapítható, hogy a kérelmezők nem támaszkodhatnak önmagában, bármilyen további vizsgálat nélkül az egyéb hatóságok vagy ajánlatkérők által hozott döntések indoklásában található megállapításokra. Egy a reparációhoz hasonlóan – az egyéb feltételek viszonylatában – egyszerűbbnek tűnő feltétel igazolása körében is a kérelmezőknek tekintettel kell lenniük arra, hogy a Hatóság egy önálló vizsgálatot folytat le és főszabály szerint más állami szervezetek vagy ajánlatkérők döntései nem kötik az öntisztázási eljárások során – természetesen ez nem jelenti azt, hogy bármely releváns körülmény indokolás nélkül figyelmen kívül hagyható lenne.

Az előzőekben ismertetett jogesetek alapján látható, hogy a kizárások alapjául szolgáló határozatok, vagy döntések nem értelmezhetők tágan. A Hatóság elsődlegesen a tárgyi döntések alapjául szolgáló tényeket veszi figyelembe és azok alapján von le következtetéseket az öntisztázási eljárások keretében. Mielőtt bármilyen megállapításokat lehetne levonni a kizárás alapjául szolgáló hatósági vagy ajánlatkérői döntésből vagy magatartásból, fontos kitérni arra, hogy milyen információk birtokában volt/lehetett az ilyen döntéseket meghozó szervezet.

Továbbá itt megjegyezhető, hogy általánosságban nem zárható ki egy döntéselőkészítő irat, vagy egy formális

tervezet figyelembe vehetősége egy öntisztázási eljárás során, ugyanakkor az ahhoz kapcsolt bizonyító erő jelentős mértékben eltérhet egy – főszabály szerint figyelembe veendő – ténylegesen meghozott és végrehajtott kérelmezői intézkedés bizonyító erejétől.

A másodikként ismertetett jogeset jól demonstrálja, hogy a felek között megvalósult elszámolásból még nem feltétlenül következik, hogy károkozás sem történt. Továbbá elengedhetetlen a releváns határozatok részletes, szó szerinti elemzése, az ok-okozati összefüggések figyelembe vétele. Például a fentebb ismertetett harmadik jogesetben a GVH versenytanácsa nem állította, hogy a vizsgált magatartásoknak ne lett volna kedvezőtlen hatása, pusztán annyit tett, hogy azt a jogsértés megállapítása, valamint a bírsággkalkuláció során nem vette figyelembe. Az, hogy a versenytanács például nem vizsgálta a piaci viszonyokat, nem feltétlenül abból következik, hogy nem történt károkozás.

Továbbá a hatodikként ismertetett jogeset alapján, a kárvélelem vonatkozásában ki lehet emelni, hogy egy

közbeszerzési eljárás vélt sikeressége, illetve az, hogy az eljárás alá vontak könyvvizsgáló által hitelesített adat-szolgáltatása szerint kifejezetten az ajánlatkérő közbeszerzési eljárása szerinti szerződés keretében elért tényleges forgalmuk összességében több száz millió forinttal kevesebb volt, mint az aláírt keretszerződésben rögzített érték, önmagában nem elegendő a kárvélelem megdöntéséhez.

A Hatóság gyakorlata szerint az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a jogsértés kárt okozott, ha a versenyjogi jogsértés kartellt valósított meg. A Hatóság a kárvélelem vonatkozásában a hazai jogszabályi környezetet szigorúan vizsgálja. Amennyiben jelentős számú személy károsult egy jogsértés következtében, – a fentebb ismertetett ötödik jogeset alapján – abban az esetben sem lehet eltekinteni a reparáció feltételének teljeskörű igazolásától.